

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансово-економічна безпека

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр

року набору

2017

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

071 Облік і оподаткування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Облік і оподаткування

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова

обов'язкова чи вибіркова

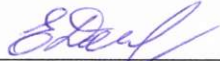
Харків, 2019 рік

Розробник:

Дяченко Катерина Сергіївна,
старший викладач кафедри економіки та
обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

К. С. Дяченко
ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Гриневич Людмила Володимирівна,
доцент кафедри економіки та обліку,
доктор економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

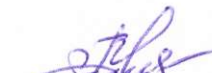
Л. В. Гриневич
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 05.12.2019 р. № 6.

Зав. кафедри

підпис

Л. В. Гриневич
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань, вмінь та фахових компетентностей щодо організації систем безпеки на підприємствах та банківських установах України; формування спеціальних знань і навичок оволодіння сучасними технологіями організації та управління захистом майна і забезпечення особистої безпеки підприємців та їх практичним використанням при організації системи безпеки підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні загрози фінансово-економічній безпеці підприємств; організація комплексної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства; формування та реалізація стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства як складової його загальної стратегії розвитку; сучасні загрози банківської діяльності та організаційно-правові основи утворення комплексної системи безпеки в банківських установах України; організаційно-правові основи і механізми управління майновою безпекою на підприємстві.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Електронний документообіг» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як: «Звітність підприємства», «Електронний документообіг».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 10. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

фахових компетентностей:

ФК 3. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення;

ФК 5. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;

ФК 8. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

програмних результатів навчання:

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

ПРН 9. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств;

ПРН 11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності;

ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки

Термін «безпека». Термін «економічна безпека». Рівні економічної безпеки. Класифікація поняття «економічна безпека». Ієрархічне впорядкування економічної безпеки за рівнями управління.

Розвиток і безпека. Структура категоріального апарату безпеки. Стабільність. Рівновага. Стійкість. Виклик. Інтерес. Ризик. Загроза. Небезпека. Взаємозв'язок між складовими категоріального апарату «безпека».

Тема 2. Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства

Функції і процес управління системою забезпечення економічної безпеки установи, організації, підприємства. Механізм управління системою фінансово-економічної безпеки. Визначення функціональних складових механізму управління системою безпеки підприємства, установи, організації. Управлінські відносини в системі економічної безпеки установи, організації, підприємства. Методи управління системою безпеки підприємства, установи, організації Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації.

Поняття «економічна безпека підприємства». Комплексна система економічної безпеки підприємства. Об'єкти і суб'єкти безпеки. Управління економічною безпекою підприємства. Структура системи економічної безпеки підприємства. Організаційна матриця управління економічною безпекою підприємства.

Тема 3. Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки

Організація та проведення інформаційної і аналітичної роботи зі своєчасного виявлення загроз і ризиків діяльності установи, організації, підприємства та розробки ефективних заходів для їх зниження. Система оцінювання якості та ефективності організації виробничого процесу в установі, організації, на підприємстві як основи їх економічної безпеки. Техніка моніторингу і критерії забезпечення безпеки персоналу установи, організації, підприємства. Критерії оцінки ефективності діяльності системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Методи та засоби інформаційного моделювання систем економічної безпеки управлінських процесів та систем. Моніторинг та оцінка ефективності реалізації стратегії економічної безпеки установи, організації, підприємства.

Тема 4. Суб'єкти фінансово-економічної безпеки

Принципи організації внутрішньої та зовнішньої взаємодії при вирішенні завдань забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації. Механізм взаємодії функціональних складових комплексної системи безпеки при проведенні заходів із протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам та ризикам діяльності установи, організації, підприємства. Розподіл повноважень і відповідальності між структурними підрозділами при проведенні заходів із протидії ризикам та загрозам діяльності підприємства. Ідентифікація та документування робіт,

пов'язаних із забезпеченням економічної безпеки установи, організації, підприємства. Механізм взаємодії керівників установи, організації, підприємства і персоналу підрозділу економічної безпеки підприємства та зовнішніх організацій із протидії загрозам, ризикам та забезпечення економічної безпеки.

Тема 5. Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки

Нормативно-методичні механізми формування положення про підрозділ економічної безпеки підприємства, установи, організації. Визначення завдань та функцій підрозділу економічної безпеки установи, організації, підприємства. Організаційно-штатна структура підрозділу економічної безпеки установи, організації, підприємства. Посадові обов'язки (інструкції працівників підрозділу економічної безпеки підприємства, установи, організації). Організація охорони та фізичного захисту території, споруд, транспортних засобів, продукції, інших матеріальних цінностей та персоналу установи, організації, підприємства. Кошторис діяльності підрозділу економічної безпеки підприємства, установи, організації. Заходи з оцінювання ефективності діяльності персоналу підрозділу економічної безпеки установи, організації із протидії загрозам та ризикам.

Тема 6. Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ

Концепція безпеки банківських систем. Функції і механізм управління системою банківської безпеки. Методи управління системою банківської безпеки. Сучасні технології забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ.

Система управління комплексною системою забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ. Технології формування комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації. Механізм управління системою фінансово-економічної безпеки банків та фінансових установ. Оцінювання економічного ефекту діяльності комплексної системи забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ.

Тема 7. Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця

Функціональні обов'язки персоналу підприємства як суб'єктів безпеки. Визначення та документування взаємодій при проведенні заходів із протидії ризикам та загрозам безпеки діяльності підприємства. Стандарти безпеки підприємства. Критерії ефективності діяльності системи економічної безпеки підприємства. Система оцінювання стану, організації охорони і збереження будівель та іншого майна підприємства.

Техніка моніторингу і критерії оцінювання методів та результатів управлінської діяльності із організації охорони і збереження будівель та іншого майна підприємства.

Тема 8. Корпоративні конфлікти та методи їх подолання

Алгоритм дій по захисту підприємства від протиправних поглинань та захоплень. Організація та проведення на підприємстві аудиту з протидії протиправним поглинанням та захопленням. Організація захисту акціонерів підприємства, установи, організації від протиправних дій, які відносяться до захоплень підприємств, установ, організацій. Організація взаємодії з органами місцевої влади та правоохоронними органами у протидії протиправним поглинанням та захопленням. Профілактика корпоративних конфліктів на підприємстві.

Тема 9. Сучасні методи забезпечення надійності персоналу

Людський чинник у системі забезпечення економічної безпеки підприємства, установи, організації. Лояльність персоналу та сучасні технології її забезпечення. Моніторинг стану персоналу установ, організацій підприємств. Політика забезпечення надійності персоналу установ, організацій, підприємств. Методи забезпечення надійності персоналу установ, організацій, підприємств. Основні напрями діяльності фахівців з економічної безпеки із забезпечення надійності персоналу установ, організацій, підприємств.

Тема 10. Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств

Критерії безпеки діяльності установи, організації, підприємства. Система заходів із протидії загрозам та ризикам виконанню установою, організацією підприємством завдань діяльності. Система оцінювання роботи працівників із реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Організація діяльності із забезпечення економічної безпеки установи, організації, підприємства.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки													8					8						
Тема 2. Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства													8					8						
Тема 3. Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки													10	2				8						
Тема 4. Суб'єкти фінансово-економічної безпеки													8					8						
Тема 5. Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки													8					8						
Тема 6. Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ													10	2				8						
Тема 7. Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця													10			2		8						
Тема 8. Корпоративні конфлікти та методи їх													10					10						

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
подолання																								
Тема 9. Сучасні методи забезпечення надійності персоналу													10			2		8						
Тема 10. Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств													8					8						
Курсова робота																								
Усього годин / кредитів ECTS													90/3	4		4		82						

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття				4				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття				2	2			
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів				82				
	Усього годин				88	2			

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки	Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки				
Тема 2. Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства	Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства				
Тема 3. Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки	Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки			2	
Тема 4. Суб'єкти фінансово-економічної безпеки	Суб'єкти фінансово-економічної безпеки				
Тема 5. Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки	Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки				
Тема 6. Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ	Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ			2	
Тема 7. Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця	Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця				
Тема 8. Корпоративні конфлікти та методи їх подолання	Корпоративні конфлікти та методи їх подолання				
Тема 9. Сучасні методи забезпечення надійності персоналу	Сучасні методи забезпечення надійності персоналу				
Тема 10. Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств	Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств				
Усього				4	

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3811>.

Лекційний матеріал наведено у [2, 3].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5.3. Теми практичних занять

Тема дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки	Концептуальні основи забезпечення фінансово-економічної безпеки				
Тема 2. Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства	Управління системою фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства				
Тема 3. Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки	Моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки				
Тема 4. Суб'єкти фінансово-економічної безпеки	Суб'єкти фінансово-економічної безпеки				
Тема 5. Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки	Організаційне забезпечення функціонування підрозділу економічної безпеки				
Тема 6. Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ	Комплексна система забезпечення економічної безпеки банків та фінансових установ				
Тема 7. Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця	Організація та управління майновою й особистою безпекою підприємця			2	
Тема 8. Корпоративні конфлікти та методи їх подолання	Корпоративні конфлікти та методи їх подолання				
Тема 9. Сучасні методи забезпечення надійності персоналу	Сучасні методи забезпечення надійності персоналу			2	
Тема 10. Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств	Міжнародні стандарти (забезпечення) безпеки підприємств				
Усього				4	

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3811>.

Основні джерела інформації: [2].

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять (глосарій наведено у системі дистанційного навчання інституту).
4. Підготовка до практичних занять, тестування (тести наведено у системі дистанційного навчання інституту).
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем особистих знань, запитання для самоконтролю, самостійне вирішення практичних завдань.
6. Опрацювання Інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни.
7. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.

Завдання до самостійної роботи наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3811>.

Основні джерела інформації: [3].

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1 Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальний рік	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)										Підсумковий контроль	Сума	
	усього	у тому числі за темами											
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9			Тема 10
2019/ 2020	60	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів заочної форми навчання: поточне тестування за темами дисципліни, розв'язання виробничих ситуацій, практичних завдань, виконання контрольних робіт.

Умовою допуску до підсумкового контролю є: отримання студентом не менше 36 балів за результатами поточного контролю.

Підсумковий контроль:

- для студентів заочної форми навчання: письмовий залік.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Берлач А. І. Безпека бізнесу : навчальний посібник / А. І. Берлач. – Київ : Україна, 2017. – 280 с.
2. Губарєв О. О. Економічна безпека : конспект лекцій / О. О. Губарєв. – Харків : Харківський національний економічний університет, 2015. – 59 с.

3. Дяченко К. С. Фінансово-економічна безпека: завдання до самостійної роботи для студентів спеціальності «Облік і оподаткування» / К. С. Дяченко. – Харків, 2019. – 18 с. – Рукопис.

10.2. Додаткові джерела інформації

1. Економічна стратегія розвитку підприємств : колективна монографія / за ред. В. К. Данилка. – Житомир : Житомирський державний технологічний університет, 2015. – 326 с.

2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.

3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 11.11.2019. – Назва з екрана.

4. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України № 1576-XII від 19.09.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.

5. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2012 р. № 569-р // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80#n7>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.

6. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій [Електронний ресурс] : Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 № 81 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.

7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення системного економічного аналізу фінансово-господарської діяльності по здійсненню випереджувальних заходів запобігання банкрутству підприємств транспортно-дорожнього комплексу [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства транспорту України від 10.02.2003 № 92 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092361-03>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.

8. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] : Рішення Правління Укоопспілки від 28.07.2006 // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0005626-06>. – Станом на 13.11.2019. – Назва з екрана.